

In Ta'nin James Ita'nannin

¹ Naa James omuu, Yôesi Tádáví t'ôe'i hedá Jesus Christ i shánkí natsonyi'iví'-á. Naadi un tã'di wêege'in Israel t'owa t'ãmäpiye íwadekw'ó'nin wâysengituta'do'.

T'ôephade-ádí hedá whäyu-ádí i'gedi ita'do'

² Tí'úuwín páadé'in, hânho bihíhchanpuwawe tobáháa bînt'ôephadende wänbo', ³ gá úhanginnândân unbí whäyu wovâytoyindedá shánkí iyääkanháhpúwí'in. ⁴ Hewänbo háädi wänbo t'ähkí úvíyää'âamí ta'gendi íkweesenpáa-ídí, hedânho wíyá háäwí wänbo wí'únte'dee-ípí kí'min ímúnídí.

⁵ Hedi wénä wí wänbo un diwedi úhanginnáhpídí háa kin i'amí'in, i-á únkây'ã' Yôesiví'piye' iyúusu'amí'in, hediho in hangintan óemääní úhanginnánídí. Na'inbí Sedó Yôesi khâagipí t'owa t'ähkí báyéki háäwí napäyi', hedi wí'ovây't'e'yopí dida'póedí. ⁶ Hewänbo bîndaa'andi, pín ta'ge haydi úvíwhäyú-í wovâymmääní'in. Wí'úví'âyíngimäänípí háa wovâymmääní'in háa wovâymmäänípí'in. Wí to'wí pín ta'ge haydi iwähäyundepî'-á wí p'oe oepiyá nääpiyá waadi óechänumáa'i waagi'ba namuu. ⁷⁻⁸ Wí to'wí kí'bi namuu'iví ánshaa wí'únta'gemuupí, hedi tobá háäwí i'an wänbo híwó' wí'i'ähkéé-ípí. Hediho i-á wí'únkây'ähpi na'âaní'in háäwí nada'póe'i Na'inbí Sedó Yôesidi óemääní'in.

To-an ta'gendi kodit'owa namuu?

9 Wí to'wí Jesus-ví'piye' iwhâyunde'i namuu'i sehkanäwó'gí wówátsi thaa ihondá ûnkhây'ä' nahíhchanpúwí'in, gá Yôesi Tádádí kw'áye óesógedân. 10 Hedá wí to'wí Jesus-ví'piye' iwhâyunde'i kodit'owa namuu'i-á wá' ûnkhây'ä' nahíhchanpúwí'in Yôesi Tádádí áagépiye' óesógedi, gá in kodit'owa dimuu'indá hää ahkónu i'gawi póvi'ây nasaa'i waagibá dihääníðân. 11 I than napeedi natsáwápóe ihaydi, i táa t'ähki óet'awende', hedá i póvi-á t'ähká nathanändedá wíyá sa'wó'di wínamuupí. Wí to'wí kodit'owa namuu'i-á wá' hanbá ûnpo'. Wa'di wíyá shánki chä' it'andedibo nahääní.

Híwó'di-á híwó'pí'-á, wähäädan na'ä'?

12 Wí to'wí óetayinde'i' it'ôephadeyää'andi-á nahíhchanpúwí, gá híwó' iví tayí' diwedi napee ihaydi wówátsi nahándepl'in ûntsaaqwhihkedée-í, wí ää'i páadé napówá'i hääwí híwó'di ikénde waagibá. Yôesi Táa iví tuu imägi kin ovâykhâymaa'in in to'wëndi óeséegi'ingí'in.

13 Hewänbo wí to'wí óetayinde' ihaydi wên t'aywó'nin nakanda'dá wí'ûnkhây'ähpi Yôesi Tádá ônchänú-í'in. Hääwí yä'dâapi' namuu'i há'to ûnkoedí-í Yôesi Tádá óekannamídí nat'aywó'kandá'-ídí, hedi Yôesi Tádádí wänbo-á to'wí wänbo wí'óet'aywó'dikanyómá'pí. 14 Hewänbo wí to'wí hääwí hânho nada'dibo t'aywó'diwe itóe'ó ikéyídí. 15 Hedi iví pí'nä khó'yé nat'aywó'kanda'di, iwedi t'aywó'diho napuyä, hedá shánki wänbo wíyá it'aywó'dodi pedee iwe napóya'.

16 Hedânho naví tí'ûuwín páadé'in wâyséegí'in, piháa wí'úví'ánshaamá've-ípi ná'i háäwí i'gedi. Yôesidá wídítumáapí git'aywó'dikandá'-ídí. 17 Háäwí t'ähkí híwó'di namuu'i dímägi'i-ádí, hedá háäwí ta'gendi yä'dâa'ida' namuu'i dînmáyä'dádí, makówádí gínpóya'. Yôesi Tádá t'ähkí i kohthay oe makówá nasaa'i ikhíyé, hedi ná'i kohthay-á háa nakeet'óe waagi na'egópo' hedá dâý'óhkhü'u'o', hewänbo Yôesi-á wína'egópo'pí. 18 I-ân napida'di wówátsi ts'aamin dímägi, iví ta'gen tuu ünmuu'i ívíwhäyu ihaydi. Kin i'an hedânho t'ähkí ts'aabi háäwí ipakhâymaa iwedi na'indá in páadé'in ts'aamin gimuu'in waagi'inbá gipúwídí.

Háa Yôesidi na'in dítumáa waa wígiwänpidat'óe-ípi, hewänbo íví'amí-á

19 Naví tí'ûuwín páadé'in wâyséegí'in, ná'i háäwí wâytü'andi' únhanginnânho'. Hedânho háädi waa íkhâymuní Yôesiví tuu úvít'óyaanídí. Wí'úvíwó'onnamípi úvihée'amídí, hedi háäwí hí'índidibo wí'ít'ayyaapúya'bé-ípi. 20 Git'ayyaapóedá Yôesiví tuu wí'ây'a'gindopí, hediho i háäwí i natü' híwó'di namuu'in wí'ây'opí. 21 Hediho t'ähkí i híwó'pí' namuu'i' úvíkanmáa'i bînyoe'amí, hedá ná'i báyéki híwó'di namuupí' unbí pí'ná khó'yé únkwo'ó'di-á bînyáa'amí. Yêngipídíbo Yôesiví tuu bînkéyí. Ná'i tuu-á unbí pí'ná khó'yé únsogedee wí ko'yi waabá, hedi nasôedi in kay imáa unbí háa wovây'aywoenídí.

22 Hewänbo iví tuu bîn'a'ginnamí, wí'íwänpit'óe-ípi. Yôesiví tuu ít'oedi hewänbo í'ándedi wí'únkhây'ähpí háa natú waa úví'amí'in, unbí ánskaa-á piháa ünmuu. 23 Wí to'wí Yôesi Tádáví

tuu nat'oeḍi hewänbo i'a'gindopíḍá, i-á wí to'wí waagi'ba namuu ip'oetsíwhayedí iví ts'ay háa ûnchaa waa imúnde'i?, ²⁴ hewänbo tobá ipimû' wänbo', i p'oetsíwhaye namuu iwedi iyâa'an dihaydi, wesebo' ûn'óḍénde' háa ûnchaa waagi. ²⁵ Hewänbo wí to'wí Yôesi Tádáví tsontuu híwó' ônt'óyandedí, hedí wí'ûn'óḍé'pí háa nat'oe'in, hewänbo háa Yôesidi óetu'o waagi i'odi, t'ähkí iví tsiyekan diwe nahíhchanpúwí. Ná'i tsontuu-á t'ähkí híwó'dida' namuu, hedí t'owa ovâyma'p'äḍinde' inbí t'aywó'di iwedi.

²⁶ Wí to'wí na'andedí Yôesi óe'a'ginmä'in, hewänbo hähsó'yó'i namuudá, wí'bo ipihôeyó'o', hedí iví tsiyekandá háagi' wänbo wí'ûnchä'muupí. ²⁷ Hewänbo wí to'wíḍí Yôesi na'inbí Tádá ta'gendi óe'a'ginmä'i-á kinnân ikhâymaa: In to'wên yíyápi'indá tádápi'indá dimuu'in hedá in kwiyä' inbí senä' dínchuu'in dimuu'indá idi ovâypuwâkhâymaa ovâykhäge'namíḍí inbí t'ôephade iwedi ovâyya'a'amíḍí, hedá wá' ipi'âyîngi'amí hedânho ná'i yä'dâapíkan in t'owa Yôesi Tádá dâytaapi'in díví'o'i namuu'idi wí'ópedee'amíḍí.

2

Wígínkhây'ähpí git'owayoegit'ôeni'in

¹ Tí'ûuwín páadé'in, Na'inbí Sedó Jesus Christ i shánkí hay'iví'piye' úvíwhâyunde'. Hedího wáy wên t'owa shánkí híwó' wívînmá've-ípi in wé'ge'inbí'wedí. ² Ma'di kinbáho namúní: Wíye senä'unbí méesate ee dats'ûndi, i wí'namantomuu óedodi napa'annin, sa'wó'dá na'aamuu, hedí i

wí-á sehkanäwó'dá na'aamuu, ³ hedi ma'di i shánkí sa'wó'di na'aamuu'i bîn'a'gindi bîntumáa, "Hä'i shánkí híwó'di púwédé eedi ósoge," hewänbo i sen híwó' na'aamuupí-á bîntumáa, "Owáy hângedibo ówínú, háa naví ân nú'bo ósoge," ⁴ hedáho kin úví'odá nakeepo' íchanpo'in wí sen shánkí híwó'di namuu'in i wí'ví'wedi, hedânho unbí ánskaa híwó'pí únmuudibo t'owaví'gedi úví'ánshaamá' háawin dimuu'in.

⁵ Bít'óyanbe naví tí'úuwin páadé'in wâyséegí'in, Yôesi Tádadí in t'owa ovâyde'man in wé'ge'in t'owadi ovâytumáa'in sehkanäwó' diwówayi'in dimuu'in, hewänbo shánkí kodit'owa waagi'inbá dimuu pí'ná khó'yé inbí whäyü Jesus-ví'piye dínmuudi. Yôesi Táda iví tųü imăgi in to'wëndi óséegí'in i-ádíba oe makówa dikwo'ní. ⁶ I sehkanäwó' nawówayi'i namuu'i-á bînháawaagimáa. Hewänbo ti wí'úhanginnáhpí'an in kodit'owa dimuu'indidânho wovây't'ămáa, hedá wovây'tųyó'diwekáyă. ⁷ Christ-ví kháwă ûn'a'ginmuu, hedi t'owadi in Christ-ví'in ímuu gin wovâykháyă'de', hewänbo in kodit'owa dimuu'indidá iví kháwă-á ûn'a'ginhánúnde'.

⁸ Nă'in tsontųü Yôesiví tų'nin diwe nak'óe'in in shánkí'in namuu:

Un úvípíséegí waabá, to'wên t'ăhki bînséegíhúuwí. Hedi nă'in tsontųü bîn'a'gindodáho', híwó' úvíkanhon. ⁹ Hewänbo wáy wên t'owadá' in wé'ge'inbí shánkí híwó' bînmáadă, handidi úvít'aywó'do', hedi Yôesi Táadi t'aywó'kannin wovâyshaa, gá iví tsontųü ûnmuu'in bîn'a'ginhánúndedân. ¹⁰ Wí to'wí wên wéhpí'inda' Yôesiví tsontųü ûnmuu'in i'a'ginnanpídă, tobá i

wé?ge?i tsontuü i?a?gindo wänbo?, hanbá namuu t'ähkí tsontuü i?a?ginhánú waabá. ¹¹ Kinho namuu: Yôesi Tádá natú, Wíyá to?wíwí kwiyo-ádi háa sedó-ádi wí?úvíwhohkwomá?ve-ípi.

Hedá Yôesi Tádábá natú,

Wívint'owat'ahánu?bé-ípi.

Hedânho tobá wíyá to?wíwí kwiyo-ádi háa sedó-ádi wí?úvíwhohkwomáapi wänbo?, wí to?wí bînhaydi Yôesiví tsontuü t'ähkí bîn?a?ginhánú waagibá úví'an. ¹² Yôesi Tádádí dítukankhây máa háa híwó?ây?a?ginnin háaây?a?ginpí'in iví tsontuü, ná'i tsontuü-á ûnkoedi na?inbí t'aywó?di iwedi díma?p'ădi-ídi. Hedânho úví?âyîngi?amí háa ítû'indá úví'o'indá. ¹³ Nää-á t'owaví?piye? na?in gisehkanäpóepídi, owáy i thaa Yôesi Tádádí t'owa háa híwó? háa híwó?pi díví?annin ovâykeekw'ódi ihaydi, i-á wá? na?inbí?piye? wínasehkanäpuwagít'óepí; hewänbo gisehkanäpóedáho?, há?to dítuchänú-í.

Na?inbí whäyü-ádi hedá na?inbí tsiyekandádi

¹⁴ Naví tí?úwwin páadé'in, tobá wí to?wí natû? wänbo in whäyü Jesus-ví?piye? imáa'in, wây-á t'owa idi híwó? wí?ovây?ohpídáho?, ti ná'i to?wíwí hí? ûnchá?muu? Ti Yôesi Tádádí ôn?aywoení wí to?wí kí?min whäyü ûnmuudibo?? Yoe, há?to? ¹⁵⁻¹⁶ Gá kinnân: Ma?di wí sen háa wí kwee Jesus-ví?piye? iwhâyunde?i koegî-á awegî?-á ûntáy, hedí bînwänpitumáa, "Sengidi ópûn, Na?inbí Sedó Yôesidânho wóekhäge?namí uví awegî?-ádi koegî?-ádi mánhónídi." Kin úví?odi hebo undi wí?bo i hääwí ûntáy?i wívîn máhpídá, unbí

tuu háagi? wänbo wí'unchä?muupí. ¹⁷ Hediho whäyuda? bînmaađi hewänbo wây-á t'owagi? híwó? wíwín?ohpídí, unbí whäyü-á wí'unchä?muupí.

¹⁸ Hewänbo ma?di wí to?wí natúní, “Wáy wên t'owa in whäyuda? dâymáa, híwó?di tsiyekandá yoe, hedá wây-á wëndá híwó?di tsiyekandá dâymáa, whäyü-á yoe.” Hewänbo to?wí kin natúdáho naadi dótu?âamí, “Wí'úkoedipi dînkeeyamí?in Jesus-ví?piye? biwhäyunde?in híwó?gí hääwí bikanhonpídí, hewänbo naadá winkeeyamí naa dáywhäyunde?in i híwó?gí hääwí dáy?o?idibo?” ¹⁹ Untü? wí?da? Yôesi na?ân gin biwhäyunde?. Híwó? namuu ha?wâa biwhäyundeđi, hewänbo in yä?dâapí?in p'oewaahâa wänbo wá? hanbá dívíwhäyunde?, hebo híwó? díví?âamí?wedi diwänpithathapo? dikhuwôeda?di.

²⁰ U ánshaapí? unmuu?i?, naadi wítu?anpí?an, tobáháa Christ-ví?piye? biwhäyunde wänbo?, híwó?gí hääwí bikanhonpídá uví whäyü-á wí'unchä?muupí. Ti wiyá wínthaykw'ôení?in unda?? ²¹ Ti wí'ú?ánshaapí?an, na?inbí hehääwi thehtáy pahpâa Abraham nakhâymuuwän iví ay Isaac ipihéyíđi i antâa k'ewé, háa Yôesi Tádáđi óeyôn waagi. Gá kin nakhâymuudânho?, Yôesi Tádáđi óechâa t'aywó?di wí'imáapí waagi. ²² Uhanginná háa ûnpóe?in. Yôesiví?piye? iwhäyü, hedá wá? háa Yôesi natsonpóe waa í?an. Hediho háa Yôesi natsonpóe waagi í?andibo? ikeeyan ta?gendi Yôesiví?piye? iwhäyunde?in, ²³ hediho iwedi nathaypóe háa Yôesiví? tã?nin diwe Abraham-bí?gedi nata?muu waa, kinnân:

Abraham-di Yôesi Tádáví hí' ônwhäyü,
 hedí iví whäyü ûnmuudi Yôesi Tádádí óechaã
 t'aywó'di wí'imáapí waagi,
 hedá Yôesiví k'ema ûnmuu kin óetu'an.
 24 Hedího únhanginná Yôesi Tádádí wí to'wí
 óechaãmáa t'aywó'di wí'imáapí waagi iví híwó'di
 tsiyekandi iwhäyükeeyodi, in whäyü imáa'in
 nawänpitúdída'ba yoe.

25 Hedí hanbá ûnpóe ná'i kwee Rahab wänbo',
 i-á senä'bí'piye' iku'p'áy'é'i namuu. Hebo tobá
 ha'bi namuu wänbo', in wíye Hudíyo senä' kaadi
 dapówá'in i búu'ú dänmúnídí ovänkhäge'nan,
 hedí wây-á pi'wên p'óegé i'gedi dawáymu-í
 kin oväntu'an hedânho in búu'úwin t'owadi
 wí'ovänhéyípidí. Hedáho kin ovänkhäge'nandibo
 Yôesi Tádádí Rahab óechaã t'aywó'di wí'imáapí
 waagi.

26 Wí to'wí iví túu'údí i p'oewaahãã ûnpeedá
 chu'i namuu. Hedí hanbá namuu wí to'wí
 iwhäyunde'i hewänbo híwó'gí hääwí wí'i'opídí.
 Iví whäyü-á chu'in waagi'inbá ûnmuu.

3

Na'inbí hän ni'gedi James itã'nan

1 Tí'úwin páadé'in, báyéki un diwedi
 wí'únkhây'ähpí ida'i'in háhkannin íkwodee-
 í'in Yôesiví tuu in t'owa ovâyhá'amídí, gá
 gínhanginnândân Yôesidi na'in háhkannin
 gimuu'in háa iví'o'in shánkí áyîngidi dînmúní'in in
 wé'ge'in t'owa háa díví'o'inbí'wedi.

2 T'ähkídíbo häyän wänbo piháa iví'o'. Wí
 to'wí piháa natühpí-á t'ähki yä'dâa'i namuu,

i-á iví wówátsi t'ähkí itsonmáa. ³ In kwäyêê âsówhi'opí'an, hedânho háa gida' waa díví'amídí. Handidi inbí túu'ú t'ähkí âybéede'. ⁴ Bí'ánshaa'an wá' wí p'oe iwe nayi'i kophênbay i'gedi. Tobáháa gáhâyú'i namuu wänbo', hedá wí wäq kay'idi óesayhúya' wänbo-á, i to'wí isanhondi' wên phéphá'ay hýyää'inda' tí'ûupiye' nachá'nin namuu'indidibo hanginpi ibéede' háa nada' waa. ⁵ Hedi hanbá namuu na'inbí hân. Tobáháa na'inbí túu'ú eedi in hân hýyää'inda' namuu wänbo', báyéki ívíêngihée'o', hääwí t'ähkí gihá waabá.

Wí te'k'ayâa iwe nakoye'di nakop'i'áa waabá napúwí, tobá páadé ihaydi i phaa hýyää'i namuu wänbo'. ⁶ Hedi hanbá na'inbí hân gínmuu wí phaa waagibá. I phaa oe péyége nakw'ó'didá na'inbí hân dînphaa'o' waagibá gínpo', hedi wí phaa waagibá na'inbí händibá na'inbí wówátsi t'ähkí dînpedee'o'. Báyéki híwó'pí' na'inbí hân diwedi gínpi', hedi wiyá hääwídi wänbo na'inbí túu'ú iwe gínkw'ó'didi yä'dâapí'in wídípa'pí in händi dí'o waagi. ⁷ T'owa ho dâysahánú hedá nää wa' dâysahánúnde' t'ämägi'in animâa dimúní'in, tsidé hääwênda, pääyu hääwênda, hedá mâap'oe iwe dívíkohsaimáa'in dimuu'indá. ⁸ Hewänbo to'wí wänbo wí'ünkoedipí iví hân isahánú-ídi. Na'inbí händá ná'i yä'dâapí' tuu wínahí'wóyí'di'pí, hedá whänpûuví só'p'oe waagi'bádá napi'den. ⁹ Na'inbí händi na'inbí Tádá Yôesiví'gedi híwó'gi ívíhée'o', hewänbo na'inbí händibá t'owaví'gedá híwó'pí' namúní'i-á ívíhée'o', tobá Yôesidi in t'owa i namuu waagibá ovâykhíyé wänbo'. ¹⁰ Hedi kindidi ná'in sóphogedá wí'gíndí híwó'di-á híwó'pí'-á

gíntuhpi? tobá wéhpí?inda? gísóphomuu wänbo?. Navi tí?úuwín páadé?in, kindá wígínkhây?ähpí íví?âamí?in. ¹¹ Ti wí p'ohpee iwedi wêege?i p'oe napée-í, sųwägi? híwó?di-ádi híwó?pí?ádi? Yoe, há?to. ¹² Navi tí?úuwín páadé?in, ti wên fig tay iwedi na-olive-páa-í, hediháa wên úuva áaphäa iwedi na-fig-páa-í? Hedân yoe. Hedá wá? wí p'ohpee áhsäa?i? iwedi híwó?di p'oe sųwägi? namuu?i há?to napée-í.

In kodí?nin hangintan háawin namuu

¹³ Ti to?wí un diwedi báyéki ûnhanginná hedá ihangintanmáa? I-á ûnkhây?ä? yä?dâa?in wówátsi ihúuwí?in, hedá híwó?dá ikanhúuwí, hedi iyêngi?anpídí ikeeyâamí ta?gendi ihangintanmáa?in. ¹⁴ Hewänbo unbí pí?nä khó?yé wây-á t'owa bínkaygi?amí?in ída?di, hediháa shánki kw'áye úvípítegé-í?in ída?di in wé?ge?inbí?wedi, wí?úvíyêngihée?amípí báyéki íhá waagi. Han úví?odáho? úvíwänpíhòeyómáa. ¹⁵ Yôesidi ta?gennin hangintan dímgídá kí?min wígmúnípi, hewänbo in to?wên han dívíkanhonnindáho i háäwí náa oepáa k'aydi namuu i?gedida? díví?ánshaa?o?, hedá háa inbí pí?nä khó?yé diwänpichaa waagida? díví?o?, hedá háäwí i Penísendi na?ä?i-á dâyhon. ¹⁶ Hedi to?wêndi in wé?ge?in t'owa ovâykaygi?amí?in dida?di, háa shánki dívípítegé-í?in dida?di in wé?ge?inbí?wedi, iwedi dínwänpit'aypa?, hedá háäwí t'ähki híwó? namuupí? dívíkhâymaa. ¹⁷ Hewänbo i to?wí oe kw'áye na?ändidi híwó?nin hangintan dímgídá, na?in pí?nä khó?yé híwó?dida? gínkw'ó, hedânho wí?ívíyá?be-ípi, hedá ûnp'oe kháapi?in gimúní, hedá wé?ge?inbí?ánshaa-á

ây'a'ginnamí, hedá in dâyt'ôephadehonninbí'piyá gisehkanäpúwí hediho báyékí híwó'di ingí'ây'âamí, hedá t'âhkí t'owa handa'âyamá've-í, hedá wí paa waagibá wí'ívíyánúmá've-ípí. ¹⁸ Hedi wên to'wên dívít'aymáadí na'indi âywóyí'dáho', kindidi na'in wá' wí'ívít'aymá've-ípí, hediho iwedi báyékí híwó'di napi', wí híwó'di ko'yi óekoe iwedi báyékí nahäpapedi' waabá.

4

Háadan i hääwí ída'i' wí'ún'âhpi?

¹ Háadan wáy wên un t'owa úvíyánde' hedá úvít'aymáa? Hääwídí unbí pí'ná khó'yé wovâyhänbo waa íchaa, gá häädi wänbo t'âhkí únwänpihéeginání'inda' ída'dân. ² Ihaykanpí'inda' ímuu, hewänbo hääwí ída'i wí'únkw'ôhpi, hedânkun ídakhâymuu bînt'owat'ahánú-ídí inbí hääwí dínmuu'i bînhónídí. Thúuto'in ímuudi wé'ge'in t'owaví hääwí ída', hewänbo wíwînhóndepídí indádí úvíyánde hedá úvít'e'yo'. Hewänbo hääwí wí'únkw'ôhpi gá Yôesi wíwîndaa'opíðân. ³ Hedi bîndaa'odá wíwovâymahpi, híwó'di ánshaa únmuudibo wíwîndaa'opídí, wí'bo wovâywänpihíhchannamídí ná'i hääwí bînhóní'in ída'di.

⁴ Ti wí'únhanginnáhpí'an wí to'wí in t'owa Yôesi dâytaapí'inbí tsiyekan óehí'andá Yôesiví hänbí' waagi'ba napaa. Undá ha'wâa úvíkanmáa, hedi handidi ná'i hääwí Yôesiví shánki bînséegíðího', wên kwiyä' waagi'inbá ípaa inbí senä' dâyyoe'andi wây-á pí'wên senä'dádí dívíthayé-ídí. ⁵ Wí'í'âanípí piháa natû'nin ná'i hí' Yôesiví ta'nin diwe

nata'muu'i?, "I p'oewaahâa Yôesidi dîntógi'i nathúupo'di hânho nahäwída?" ⁶ Hewänbo Yôesi-á báyéki na'inbí'piye' nakhäge'pä't'óe. Hedânkun iví ta'nin diwe ûntû'?

To'wên diyêngit'óe'in dimuu'in Yôesi Tádádí ovâyyoegi'o'.

Hewänbo to'wên diyêngit'óepí'in dimuu'indá Yôesi Tádádí iví séegísehkanä ovâyma'.

⁷ Hedáho Yôesi Táavi'piye bípimää hedânho i-á unbí tsondi únmúnídí, hedá bíkay'an Penísendi bînyoetu'amídí, hedânho i-á unbí'wedi nashaní.

⁸ Yôesiví nú'piye bíhadi, hedá i-á unbí nú'piyá shánká ihádi-i. Un t'aywó'kannin ímuu'in, bînyä'dâapítsiyekanwóyí'. Un to'wên unbí ánskaa wí'únta'gemuupí'in, binyâa'an hä'i t'aywó'di unbí pí'nä khó'yé bînmáa'i'. ⁹ Unbí t'aywó'di únmuudi bítaachanpuwave, hedá bík'áykhaapuwave, hedá bísíhtää. Íséeyêení'in únkây'ä' íp'âyêeníví'wedi. Íhíhchaa-íví'wedi, bînkeyamí ík'áykhaapóe'in. ¹⁰ Yôesiví páadépiye' áagé'in bípuwave, hedí idáho shánkí kw'âyá wovâytegé-i.

Wây-á t'owavi'gedi híwó'pí wí'úvíhéé'amípi

¹¹ Tí'úuwín páadé'in, wí'nä táye wí'úvítuusúumá've-ípi. Wí to'wídí in Jesus-ví'piye' dívíwhâyunde'in ovâytuusúu'odi háa inbí'gedi natû' híwó'pí'in dimuu'in, hanbá Yôesiví tsontuú ûnmuu'in ôn'o', gá Yôesidá dítumáadân na'inbí tí'úuwín páadé'in han wí'ây'amípi'in. Hedího wí to'wí na'ándedi wí'únkây'âhpí'in i'âamí'in háa Yôesiví tsontuú ûntû' waa, i-á i'a'ginnâamíví'wedi iwänpikeeyo' nachanpo'in ná'i tsontuú-á híwó'di wínamuupí'in. ¹² Yôesida'mân tsontuupä'i namuu,

hedī idā'ba ūnkoedi natúnídí háa ây'a'gindo? háa yoe. Idā'mân ūnkoedi na'inbí wówátsi dîn'aywoenídí háa díkwee-ídí. Hedânho ti unbí'we ūnk'óe wí to'wí bînt'aywó'dichânú-ídí? Yoe, há'to'.

Wí'úvípiphúu-ípi

¹³ Bít'óyan un kin úvíhéé'o'in, “Nää thaa háa ma'di tha'di wí búu'ú gida' iwepiye' gimän, hedī i búu'ú iwebo wí paayo gikwo'ni, âyhääwíkumä-ídí âyku'ch'aanídá, báyéki wiyá chä' âyt'aanídí.”

¹⁴ Wí'únhanginnáhpí háa unbí wówátsi tha'di ún múni'in. Unbí wówátsi-á wí okhí háy tähki nakeepo'i hedī wesebo nahánde'i waagibá únmuu. ¹⁵ Shánki híwó' namuu kinnân ítúnídí: “Yôesi natúdáho giwówayêeni, hedī kindá kindá ívíkhây máa.” ¹⁶ Hewänbo nää íyêngidi úvíwänpiphuude' háa úvíkhây máa i'gedi. Hedī kin úvíhí'máadi, t'ähki yä'dâapi'da' namuu.

¹⁷ To'wí únhanginnândi ūnhây'ä'in híwó' i'amí'in hewänbo i'anpidá, i-á it'aywó'do'.

5

In dikodit'owamuu'inbí t'aywó'di

¹ Nää bít'óyan un kodit'owa ímuu'in, unbí tsí'p'oe ún múni'i binch'a' hedá bisítuwínú, gá báyéki t'ôephade ún'ädân. ² I báyéki háäwí ūnk'w'ó'di únpedeepuwamän, hedá unbí aa háäwí ún múni'i-á kha'nindidá wovâykha'hon. ³ Unbí óedo-á kwä' ts'ä'i-á t'ähki únphénpeemän bînwänpite'kw'ódidí, hedī iwediho nakeepuwagít'óe íkhâ'in, hedī han úví'andibo bînt'ôephadekhây máa, unbí túu'ú únmuu'i phaadi wovâyphakhanukhây máa waagibá. Unbí háäwí báyéki únmuu'i bînte'kw'ódi hewänbo

i t'ä'gi thaa-áho napowa'ä'. ⁴ Bít'óyan, in táhtsaa'in unbí nava i'ge dívít'ôe'anninbí kã'äã wívînwá'âpí, hedi i chà' wí'ovâymgipi'á Yôesi imúnde hedi ûnhanginná in t'ôe'in bîn'áywannin. Hewänbo Yôesi oe makówá t'ähki itsonmáa'i nat'oe in dívít'ôe'annin diphahsanyidi dívítuwínúnde'. ⁵ Nää oepáa k'aydi unbí wówátsi thaa sa'wó'gi bînpfadende', hedi t'ähki úntáy'i hedá ida'i-á bînkumände' únwänpihéeginánídi. Wên wáasi tûu'in waagi'inbá ímuu, hewänbo kí'min wáasi ovâyhánúnde waagibá i thaa napówá Yôesi Tádádí wovâyutchanú-ídi. ⁶ Undi hä'in híwó'nin t'owa bînpkw'óe'ó hedá bînt'ahánúnde', hedi indá wídínkoedipí wovây'ahkhâa-ídi.

Bo'atä i'gedi James ita'nan

⁷ Hedáho tí'úuwîn páadé'in, bo'atádi bítsíkhak'w'o' i shánkí natsonyi'i namuu'i nawáy'äã pí'wehaydi. Un ûnhanginná háa wí to'wí iko'yiko'i namuu'i bo'atádi itsíkha'o'in iví híwó'di hääpaye iví nava iwe ûnkâymuu pí'wehay. I-á ûnkây'ä' itsíkha'amí'in i páadé'i kwandá i tí'úugé'i kwandádí napówá pí'wehay. ⁸ Un wá' hanbá bo'atádi úvítsíkha'ãamí. Unbí pí'ná khó'yé bíkay'an, gá i shánkí natsonyi'i namuu'i hanwaapídä'dibo na'ädân.

⁹ Tí'úuwîn páadé'in, bînt'ôepfadendedá wí'ná táye wí'úvíchänu'ãamípi. Wí'ná táye úvíchänu'andá Yôesi natúní híwó'pí úví'annin. Christ-ân namuu i to'wí t'owa ovâykeekw'ôeni'i háa híwó' háa híwó'pí díví'annin, hedi i-á hanwaapídíbo na'äã-í.

10 Tí'ûuwin páadé'in, hádídí úvíyää'amí'in úhanginnánídí, bí'ánshaa'an in hán'oe'in Yôesiví tukhe'minbí'gedi, indá Na'inbí Sedó Yôesigî' dívíhée'an, hedi t'ôephade iwe ovâykw'ódi wänbo dívíyää'an. 11 In diyää'indá híhchannin dimuu gin âytu'o'. Ít'oe háa hán'oe Job iyää'annin it'ôephadende wänbo', hedá háa Na'inbí Sedó Yôesidi äägéwän híwó'di igî' ôn'annindá. Kindidiho gínhanginná Na'inbí Sedó Yôesi hânho naséegísehkanät'óe'in.

Ta'geda' ív'hée'amí

12 Tí'ûuwin páadé'in, háa nää wâytukankháymáa'indá báyéki nachä'muu. Unbí tųú úvímädi wí'ítúnípi, "Ta'gendi ná'i oepáa k'aydi háa makówa nanân waagibá, ta'genbá naví hí' dínmuu." Ná'i tųú háa wiyá tųú kí'bi wí'ítúnípi. * Hewänbo "haa" gin ítúdáho', haa in namúni, hedá "yoe" gin ítúdá, yoe indáho namúni, hedânho Yôesidi wíwovâytu'âamípidí híwó'pi úv'hée'annin.

Yûusu i'gedi James ita'nan

13 Wénä wên un bînt'ôephadendedi únkháy'ä' úvíyûusu'amí'in; hedi íhíhchandidá bînkha'wamí Yôesi bîntegé-ídi. 14 Wí to'wí nahaydá in méesatewin tsonnin ovâytukánnamí, hedi indá Na'inbí Sedó Jesus-ví kháwä ônkháy'ä'dedi ná'i nahay'iví nú' diwindi ônyûusu'amí, hedá wí olive ka'p'oedá óe'âyú-í. 15 Úvíyûusu'odi

* 5:12 In Huđiyo wíđida'pí Yôesiví kháwä ditúní'in, hewänbo Yôesi-á háä t'âhkí ikhíyé'i namuu, hediho makówa-á ná'i oepáa k'aydá i'gedi dívíhí'máadi ta'gendi Yôesiví'gedi dívíhí'máa'in nathayk'oe.

Yôesiví?piye úvíwhäyundedá, i nahay?i nawówa-í unbí yûusu únmuudi. Kindidi Yôesidi i nahay?i hehkháa óemääní, hedi it'aywó?nandáho?, iví t'aywó?di-á ôn'owóyé-í. ¹⁶ Hedânho wí'nă táye úvít'aywó?dihäätsi?ámí, hedá wí'nă táyegî?-á úvíyûusu?âámí, hediho handidi wovâyhehkháa?ámí. Wí to?wí iví wówátsi ta?ge ihondiví yûusu-á ûnkaydi báyéki ûnkankoedi. ¹⁷ Yôesiví tukhe?bi ûnmuu?i?, Elijah gin nakháwă?i? t'owada?bá namuu, i-á na?in waagi?bá namuu. Hewänbo kaygi?di iyûusu?andi nada?póe wí'ikwă?namípídí, hedi poeyedá pí?ge paayo ee nange kwan wänbo wídiyemupí. ¹⁸ Hedi wiyá iyûusu?an dihaydá, Yôesidi báyéki kwan ovâyemuu, hedi wiyá dínhääwípayede inbí nan diwe.

¹⁹⁻²⁰ Naví tí?ûuwin páadé?in, nă?in ni?gedi úví?ánshaa?ámí: Wí to?wí in ta?ge?in p'óegé namuu?in diwedi ihänge?andi, hedi wiyá to?wídi óebundá, i to?wídi nă?i it'aywó?nandi? óebundi óekhäge?nan iví hâa ûnmuu?i péyégépiye wí?ûnmú-ípídí, hedá Yôesidá iví báyéki t'aywó?di ûnmuu?i ônyâa?ámí.

**Naʼinbí Sedó Yôesiví Tʷʷ / Nanbí Sedó Jôesiví
Tun**

New Testament in Tewa (USA) (San Juan/Santa Clara)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tewa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Naʼinbí Sedó Yôesiví Tʷʷ (San Juan)/ Nanbí Sedó Jôesiví Tun (Santa Clara)

Copyright Information

© 2012, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tewa (USA)

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2023 from source files dated 29 Jan 2022

f775bf1b-8c8a-5c5e-9288-3b9b00387997